

UZ OBJAVLJIVANJE ZAPISNIKA SJEDNICA »ILIRSKOG DRUŽTVA« MLADEŽI GRKOKATOLIČKOG SJEMENIŠTA U ZAGREBU

Dr Ivo Frangeš

Objavljivanje Zapisnika đačke čitaonice grkokatoličkog sjemeništa u Zagrebu, iz razdoblja 1838—1848.* znači vrijedan doprinos našem poznavanju manje primjetne ali isto toliko važne i zaslužne strane razvitka novije književne i društvene povijesti Hrvata. Knjiga tih zapisnika ne otkriva doduše nikakvih dosad nepoznatih umjetnina, ona ne govori ni o poznatim književnim i javnim radnicima ilirizma (— tek poneki od spomenutih zauzet će kasnije ugledno mjesto u javnosti), ona jednostavno iznosi djelovanje omladine nadahnute preporodnim idejama, govori i o njihovu književnom radu i o atmosferi u kojoj se preporod razvijao, objašnjava raspoloženja u kojima se konstituirao hrvatski književni jezik, hrvatska kultura i hrvatska moderna nacija. Đačka društva odigrala su u devetnaestom stoljeću prevažnu ulogu, kao žarišta nacionalne misli i rasadnici zanosa bez kojega bi zapravo preporod bio nemoguć. Jer, osim zanosa i čistoće osvjedočenja, ti siromašni ali nadareni sinovi puka drugo i nisu imali. Vrijedilo bi istražiti i rad drugih sličnih družina đaka i studenata, da se osvijetli i ta manje poznata strana hrvatske kulturne povijesti. Već i ova knjiga zapisnika, svojom iskrenošću i često ljupkom naivnošću, plemenitim patosom i pravopisnom zbrkom (koju priređivač vjerno prenosi u svojoj transkripciji), pokazuje kako je Gajeva reforma sporo napredovala u usporedbi s potrebom koja ju je rodila i zahtijevala njezinu pobjedu. U malome, ovaj Zapisnik odražava povijest posljednjeg desetljeća hrvatskog ilirizma: unutar zidova ovoga skromnog bogoslovskeg mikrokozmosa odbijali su se i posve osebujnu akustiku dobivali silni glasi povijesti koja se stvarala i po ulicama Zagreba i po nepreglednim prostorima onoga što je Ljudevit Gaj zvao velika Ilirija i Slavija. Po tome ovo prestaje biti dokumenat o zgodama i nezgodama jedne male društvene stanice, nego prerasta u sliku dijela koji u mnogome odražava cjelinu. Zbog toga je ovaj Zapisnik vrijedilo objaviti.

---

* Vidi prethodni članak: M. I. Smičiklas, Zapisnik sjednica »Ilirskog društva« mladeži grkokatoličkog sjemeništa u Zagrebu.